

РАДЕ КУНДАЧИНА
RADE KUNDAČINA

Б²
галерија

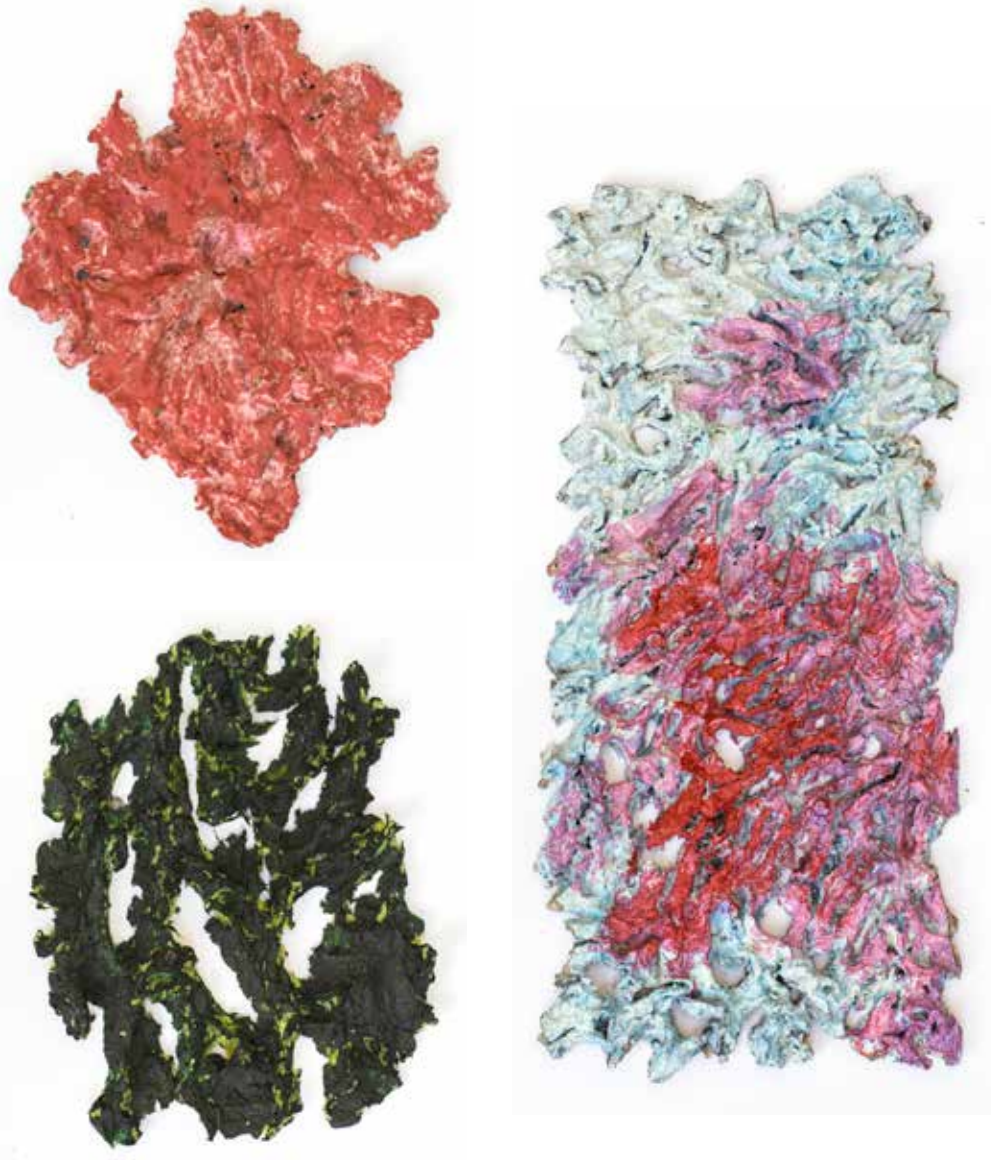
ДНЕВНИЦИ ...

НОВЕМБАР – ДЕЦЕМБАР 2018.

JOURNALS ...

NOVEMBER – DECEMBER 2018

Раде... неповратан одлазак у боју Rade... The Irreversible Departure into the Colour

Папирне масе / Paper masses

На насловној страни:
Aquarelle, 2000,
204 x 170, пигменти
на јапанском папиру

On the cover:
Aquarelle, 2000,
204 x 170,
pigments on Japanese paper

Служећи се искуством монохромата, Кундачина даје боји велики степен аутономије, али и увелико користи њене потенцијале као материје и енергије. При том он не разастире папир да би сликао нити наноси боју која би се могла схватити као прекривка тела, прекривка празнине (M. Devade) или као „завој преко ране“ (R. Passeron). Узима папир као ткиво које ће натапати бојама, усредсређен на њихову непрестану фузију. Његов рад делује не само постигнутим тоном, већ и супстанцом боје као и супстанцом папира који је њоме прожет. Све то подразумева експанзију боје и целога рада као амбијента (M.M. Ponty) који увлачи у себе. Натапање папира бојом опомиње да се овде не ради о пасти већ о тинктури, да није реч о руци сликара већ о рукама бојације, о рукама које би да захвате „дно материје“ и да у створеној маси обезбеде потмуло одјекивање (E. Minkovsky). То даје за право да се говори о освојеним особеним тоналитетима који Кундачину сврставају у

Using the experience of monochromes, Kundačina gives the colour a great deal of autonomy but he also greatly uses its potentials as matter and energy. At the same time, he is not spreading a sheet of paper to paint on it, nor is he adding colour that could be perceived as a cover for the body, or a cover for the emptiness (M. Devade) or as a „bandage around the wound“ (R. Passeron). He treats the paper as a tissue that will be soaked in colours, focusing on their perpetual fusion. His work affects us not only by the tone achieved, but with the substance of colour as well as the substance of paper that was impregnated with the colour. All of this presupposes the expansion of colour and the entire work as an ambient (M.M.-Ponty) that takes us in. Soaking paper in colours reminds us that this is not about the paste but about the tincture, not about the hand of an artist but the hands of the dyer, about the hands that would like to grab “the heart of the matter” and to provide a muffled reverberation in a mass created (E. Minkovsky). That gives us the right to talk about the conquest of the distinguished tonalities that classify Kundačina as one of the most authentic colourists in our milieu. His black is inciting the darkness, distending sfumato in the red; the red is making his greens sullen... It is as if his bronze, silver and gold pigments can remem-

најаутентичније колористе наше средине. Његова црна потпаљује тмину, распирује сфумато у црвеној; црвена чини зелене потмулима... његови бронзани, сребрни и златни пигменти као да памте своје руде, преносе целини тежину, густину, али и светле кресте остварених дубина; и врискови су ту да тегове износе на површину. У стању је да тоталну дифузност боје остварује бронзаним прахом, да тај прах утискује, развлачи, растура... да би га у средишту листа згуснуо у сјајну сребрну калоту... Када водњикаве боје доведе до нестајања, реч је о изазову баченом највишим валерима који јамче срastaње с подлогом....

Његови радови се, наиме, хватају и наших тела и нашега простора, воде нас првенствено тамним вилајетима, али се служе и сунцем: упућују нас Гоји, али не дозвољавају заобилажење рџа Monet-а, Matisse-а, Diebenkorn-а. Светлост се, наиме, вуче и по најтамнијим тоналитетима, али остаје затворена у њима, нема амбијенталне амбиције изван граница рада и упућује више на надреалистичке него на експресионистичке пориве.

Најзад, Кундачина као да је потиснуо све инстинкте који би га наводили на било какав унапред циљани изглед слике. Прва брига му је успостављање маркантне бојене јединице. То је видљиво и по природи геста којим наноси боју, када је наноси. Ни калиграфски, ни експресиван, његов гест је увек правовремено опуштан, он све чини да се заборави рутина руке, а да намаз остане одјек тона, материје и виртуелних простора бојом натопљеног папира. Штавише, у целини, његови радови су у потпуности лишени идиосинкретских

ber their ores, transmitting the whole weight, the density but also the light crests of the depths achieved; all with the screams that are here to take the weights up to the surface. He is capable of achieving the compete diffusion of colour by a bronze powder, to inprint that powder, to stretch it, to disperse it... only in order to concentrate it in a shiny silver calotte in the centre of the sheet... When he brings his watery colours to the point of disappearing, it is all about the challenge thrown to the highest colour nuances that ensure adhesion with the substrate....

His works do indeed, grasp both our bodies and our space, leading us firstly through the Kingdom of Darkness but are also using the Sun: they are referring us to Goya but also not allowing us to avoid Monet, Matisse, Diebenkorn. The light is dragging even through the darkest tonalities but it remains closed within them, it has no ambiantal ambition beyond the borders of the work and it refers us more to the subrealistic than to the expresionistic urges.

Finally, it seems as if Kundačina has repressed all of his instincts that could have led him to any form of pre-aimed appearance of the painting. His first concern is to establish an imposing coloured unit. This is obvious in the nature of the gesture he uses to apply the colour, when he is applying it. Neither calligraphic nor expressive, his gesture is always released with the right timing, he does everything to forget about the routine of the hand and to make the coat of paint remain an echo of the tone, matter and virtual spaces of a colour soaked paper. Furthermore, on the whole, his works are completely deprived of the idiosyncratic symbols of association, brush moves, drawings, his brush is a spreader... a brush for a

Радови на папиру, 123 x 83 / Works on paper, 123 x 83

знакова асоцијација, потеза четком, цртежа, његов кист је размазивач... кист за потпуније прожимање боје и материјала подлоге, боје и моделације... за сливање рукописа... његови радови не носе траг виђених чињеница, геста, експресије, конфигурације објеката, тела... али то му није туђе полазиште: подједнако га покрећу глава модела и леђа фрижидера. И, свакако, то стварно што би га покренуло не мора да буде нешто „већ добро“!

more complete transfusion of the colour and the material of the substrate, colour and modelling... for confluence of a handwriting... his works are not carrying the trace of the facts seen, gestures, expressions, the configuration of an object, a body... but, for him, it is not a strange starting point: he is equally driven by the head of a model as much as the back of a refrigerator. And certainly the reality that might move him would not have to be something "already good"!

Папирне масе, 39 x 30 / Paper masses, 39 x 30

Радови на папиру, 123 x 83 / Works on paper, 123 x 83

...То мајсторско, екстремно самопоуздано, авантуристичко путовање пулпом папира окончава се, боље рећи продужава се “до у бескрај”, у бојеним цепаним, гужваним папирним отпацама, за излагање лепљенима као окаченима о подлогу: они принуђују да им се у великом простору белине папира под собом призна статус “готовог” објекта, скромног до понизности и у исти мах мистериозног, објекта који репрезентује парадоксалан али неодрљив, јединствен пробој Радетовог постминималистичког *ethosa* у енформел.

Из текста “Дивљи ноктурно Радета Кундачине” аутора Љубомира Глигоријевића, објављеног у часопису “Књижевни лист” број 79-80, 1.март – 1.април 2009., година VIII
Закључак текста о раду Радета Кундачине написан за овај каталог.

...That masterly, extremely self-confident, adventurous journey on paper pulp ends, or even better, extends “to eternity”, in coloured, thorn, crumpled paper refuse, that are, for the purpose of exhibiting, glued as if they were hung on the substrate: on the vast space of the whiteness of paper, they are forcing us to award them the status of a “readymade” object, humble to the point of humility and at the same time mysterious, the object representing a paradoxal yet irresistible, unique breakthrough of

From the text “A Wild Nocturne by Rade Kundačine” by Ljubomir Gligorijević, published in “Književni list”, issue number 79-80, March 1st – April 1st, 2009., year VIII
Conclusion of the text about the work of Rade Kundačina written for this catalogue.

Барселона, 1996, 216 x 150, пигменти на јапанском папиру
Barcelona, 1996, 216 x 150, pigments on Japanese paper

Без назива, 194 x 130, пигменти на Јапанском папиру
Untitled, 194 x 130, pigments on Japanese paper

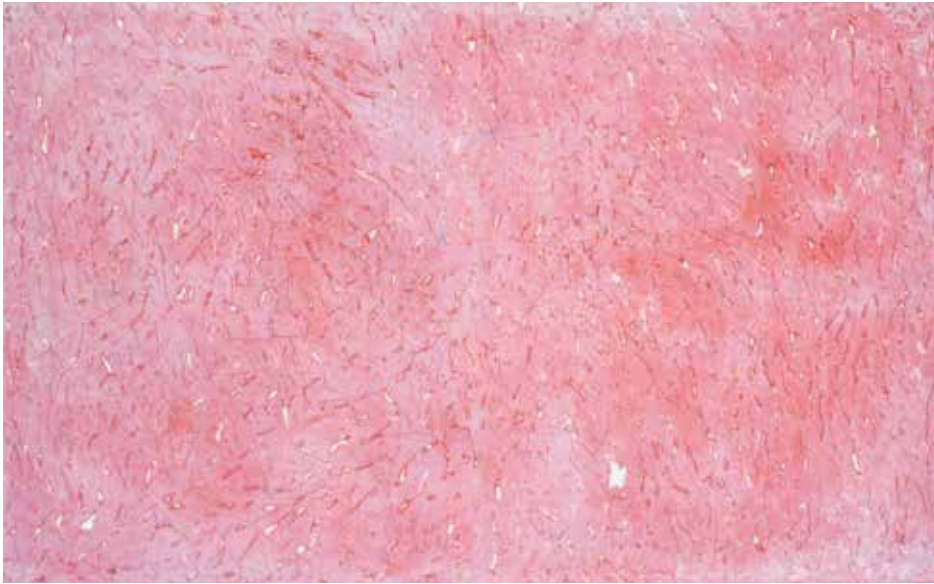
За Емилију Прицу, 1997,
194 x 130, пигменти на јапанском папиру
For Emilija Prica,
194 x 130, pigments on Japanese paper

Без назива, 130 x 112,
пигменти на јапанском папиру
Untitled, 130 x 112,
pigments on Japanese paper

Без назива, 200 x 190, пигменти на јапанском папиру
Untitled, 200 x 190, pigments on Japanese paper

Радови на папиру, 123 x 83 / Works on paper, 123 x 83

У тами природе скривена је светлост, без које тама не би била тама. Та двострука светлост може се разумети само једним неофанзивним саосећањем, а никада грубим захтевом за јасности. Тој вези нико не може оспорити силни смисао.

There, in the darkness of the nature, lies the hidden light without which the darkness would not be the darkness. That dual light may only be comprehended through a non-offensive compassion, never by a demand for clarity. That liaison cannot be denied its powerful meaning.

Из предговора "Уз валститу косину" који је написао сам Раде Кундачина за каталог за изложбу "Дневник октобар 1980. – октобар 1983." одржану у Културном центру Београд од 4. до 22. фебруара, 2009.

From the preface "By one's own slope" written by Rade Kundačina for the catalogue for his exhibition "Journals October 1980 – October 1983" held in Belgrade's Cultural Centre from February 4th to 22nd, 2009.

С.П.: Ви важите као изразити колориста на београдској сцени и Ваша сликарска пракса се одликује у аутентичним подлогама, тоновима боје и гестовима. Међутим, сам начин рада упућује да немате унапред циљани изглед слике, односно да пуштате материју, папир и боју, да стварају уметничко дело. Колико ви контролишете сам процес рада односно колико и зашто дозвољавате несвесном да вас води?

Р К.: Док радим жмурићем на оба ока. Све се бави врхом леденог брега (који се топи). Наговештаји који са собом носе моје радове углавном су идеје и технички нелогизми: хаотична многостраност, али и стална једнозначност и једностраност.

Појам Празнина временом је стекао негативно значење. О томе мислим сасвим супротно. Бришем сва знања и почињем поново, као да је први пут.

Rade's post-minimalistic ethos into the informal.

S.P.: On the Belgrade art scene, you are recognized as an expressive colourist and your artistic practice is distinguished by the authentic substrates, colour tones and gestures. However, your creative mode indicates that you do not have a predesigned look for a painting, that you are letting the matter, paper and colour, create the work of art. How much are you in control of that very work process, and up to what point and why are you letting the unconscious guide you?

R K.: While working, I keep both of my eyes closed. Everything is dealing with the tip of the [melting] iceberg. Hints that are carrying my works are the ideas and non-logical thoughts: a chaotic versatility, but also a constant uniformity and one-sidedness.

The term Emptiness has over the time acquired a negative connotation. My opinion of it is completely the opposite. I erase all the knowledge and start all over again, as if it was the first time.

Из кратког разговора поводом изложбе Радета Кундачина у Савременој галерији Зрењанина. Разговор водили Славица Попов и Раде Кундачина, а објављен је у каталогу за изложбу "Јапански Дневник октобар 1980. – октобар 1983." одржану у Савременој галерији Зрењанин од 04.04. до 06.05.2011.

From a short interview done on the occasion of Rade Kundačina's exhibition in the Contemporary Gallery of the city of Zrenjanin. The interview was done by Slavica Popov and Rade Kundačina, and published in a catalogue for the exhibition "Japanese Journals October 1980 – October 1983" held in the Contemporary Gallery of the city of Zrenjanin from April 4th to May 6th, 2011.

РАДЕ КУНДАЧИНА

Рођен је у Београду, 1948. године

1980. године дипломирао је сликарство на ликовној академији у Београду.

1980-1982. имао је специјализацију у Јапану, на токијском универзитету Тсукуба, на Институту за ликовну уметност, на Одсеку за проширене медије.

Преминуо у Београду, 2017. године.

Самосталне изложбе:

1982. Токио, INA(X) Gallery, радови на папиру

1983. Београд, Галерија Дома омладине Београд, радови на папиру

1984. Сарајево, Галерија Collegium Artisticum, слике на папиру

1987. Београд, Галерија Музеја савремене уметности, радови на папиру

1990. Београд, Галерија Студентског културног центра, слике на папиру

1994. Београд, Галерија Факултета ликовних уметности, радови на папиру

1995. Београд, Факултет ликовних уметности, изложба у изложима Академије ликовних уметности, Боја и папир

1996. Београд, Галерија УЛУС, Боја и папир

2000. Београд, Галерија Зеpter, Временско понашање тонова

2009. Београд, Културни центар Београда, Дневник октобар 1980 - октобар 1983

Групне изложбе (избор):

1976. Београд, Галерија СКЦ, „Фестивал просирених медија“, 5. Априлски сусрети

1980. Београд, Салон Музеја савремене уметности, Млади '80, избор Јадранке Винтерхалтер и Јерка Денегрија

1981. Токио, Галерија Кенмин, Међународна изложба димензионалне видео и звучне уметности

1984. Maribor, Razstavni salon Rotovž, Други југословенски тријенале Екологије и уметности, избор Ирине Суботић

1985. Београд, Народни музеј, Добитници награде Октобарског салона 1945-1985.

1986. Сомбор, Народни музеј, Двадесет југословенских уметника

1987. Сарајево, Галерија Collegium Artisticum, Југословенска документа I

1989. Сарајево, Галерија Collegium Artisticum, Југословенска документа II

1990. Београд, Галерија УЛУС, Ка експресији материје, избор Бојана Бурић

1990. Нови Сад, Галерија културног центра, Папир као изазов, избор Ивана Кузмановић

1991. Београд, Галерија САНУ, Екологија

1995. Београд, Галерија Академија, Цртеж, да или не?

2005. Вршац, Галерија Конкордија, Сликаство, избор Јерко Денегри

RADE KUNDAČINA

Born in 1948.

1980. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade, the Department of Painting.

1980 –1982 Attended a specialization course in Japan at the Tsukuba University in Tokyo, Institute of Fine Arts - Department of Mixed Media.

Died in 2017.

Individual Exhibitions

1982 Tokyo, the INA(X) Gallery, works on paper

1983 Belgrade, the Youth Hall Gallery, works on paper

1984 Sarajevo, the Collegium Artisticum Gallery, paintings on paper

1987 Belgrade, the Museum of Modern Art Gallery, works on paper

1990 Belgrade, the Students' Cultural Centre Gallery, paintings on paper

1994 Belgrade, the Academy of Fine Arts Gallery, works on paper

1995 Belgrade, the Academy of Fine Arts- exhibition presented in the display windows of the Academy, paint and paper

1996 Belgrade, the ULUS Gallery, paint and paper

2000 Belgrade, Zepter Gallery, Temporal Behavior of Tones, painting on paper

2009 Belgrade, the Belgrade Cultural Centre Gallery, Journals October 1980 – October 1983

Group Exhibitions

1976 Belgrade, the Students' Cultural Centre Gallery, the Mixed Media Festival, The 5th April Meeting

1980 Belgrade, the Museum of Contemporary Art Gallery, The Young of '80, selected by Jadranka Vinterhalter and Jerko Denegri

1981 Tokyo, The Kenmin Gallery, Exhibition of paintings and sculptures Tokyo, The Kenmin Gallery, An international exhibition of dimensional visual and sound art

1984 Maribor, The Town Hall Gallery, The Second Yugoslav Triennial Ecology and Art, selected by Irina Subotić

1985 Belgrade, the National Museum, the Winners of the October Exhibition Hall Award 1945-1985

1986 Sombor, the National Museum, Twenty Yugoslav artists

1987 Sarajevo, the Collegium Artisticum Gallery, Yugoslav Documents I

1989 Sarajevo, the Collegium Artisticum Gallery, Yugoslav Documents II

1990 Belgrade, the ULUS Gallery, Toward Matter Expression, selected by Bojana Burić

1990 Novi Sad, the Cultural Centre Gallery, Paper as a Challenge, selected by Ivana Kuzmanović

1991 Belgrade, the Serbian Academy of Sciences and Arts Gallery, ECOLOGY

1995 Belgrade, the Academy of Fine Arts Gallery, To draw or not to Draw?

2005 Vršac, the Konkordija Gallery, Painting, selected by Jerko Denegri

Издавач:
Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

Publisher:
Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel: +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача:
Драган Стојадиновић

For Publisher:
Dragan Stojadinović

Савет галерије:
Драгица Вуковић
Оливера Парлић Карајанковић
Александар Келић

Gallery Council:
Dragica Vuković
Olivera Parlić Karajanković
Aleksandar Kelić

Организација и продукција:
Аља Сувачаров

Organization and Production:
Alja Suvačarov

Текст:
Љубомир Глигоријевић

Text:
Ljubomir Gligorijević

Превод текста:
Аља Сувачаров

Translation:
Alja Suvačarov

Дизајн:
Blueprint

Design:
Blueprint

Фотографија:
Милан Краљ

Photography:
Milan Kralj

Штампарија:
Byzart digital print, Београд

Printed by:
Byzart digital print, Beograd

Тираж:
500

Tiraž:
500

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Кундачина Р.[083.824]
75(497.11)"19/20"(083.824)

КУНДАЧИНА, Раде, 1948-2017

Раде Кундачина = Rade Kundačina : Б2 галерија : дневници ... = journals ... : новембар-децембар 2018. = novembar-decembar 2018. / [текст Љубомир Глигоријевић = text Ljubomir Gligorijević ; превод текста Аља Сувачаров = translation Alja Suvačarov ; фотографија Милан Краљ = photography Milan Kralj]. - Београд : Галерија Б2 = Belgrade : Gallery B2, 2018 (Београд : Byzart). - 15 стр. : репродукције ; 21 cm

Кор. насл. - Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Текст штампан двостубачно. - Тираж 500. - Раде Кундачина: стр. 15.

ISBN 978-86-6054-000-5

а) Кундачина, Раде (1948-2017) - Слике - Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 269487628